

günkre lesznek. Küldjék be gondolataikat, írásaikat, nemcsak versekben és kis szépirodalmi törekvésekben, hanem komoly tanyai, falusi problémáikról, egy-egy kis jelentést, valamely vojvodinai tanyai vagy falusi frontról. Es ne gondolják, ha azt az írást talán nem találják szószerint viszont a lap hasábjain, hogy az más szerkesztőségek példájára a papirkosárba került. Alkalom és lehetőség adtán felhasználunk mindent, amit becsületes és komoly jószándék diktált. Egy-egy kis adat, egy szerény jelentés, egy-két beküldött gondolat indít és bátorít és gyakran lapunk szempontjai és lehetőségei miatt közölhetetlen és félretett kis írás feléled egy későbbi átfogóbb, hasznosabb munkában. Mert nincs ma csak egyetlen leírt becsületes magyar szó se, ami elkallódhatna, nincs jószándék, ami felesleges és nincs egyetlen igaz gondolat, ami hiábavaló és szükségtelen volna.

FIGYELŐ

A magyar ifjúság döntése

A legnagyobb vojvodinai magyar kultúregyesület, a szuboticei Magyar Olvasókör ifjúsága június 3-án este, az egyesület sikeres működése érdekében, naggyűlésén az alanti egyhangú határozatot hozta:

V É G H A T Á R O Z A T

Tisztában vagyunk azzal, hogy eredményes munkát a Magyar Olvasókörön belül addig nem végezhetünk, amíg a belső ellentéteket meg nem szüntetjük. Ezért a kisebbségi kultúrmunka eddigi meddőségéért felelőssé tesszük azokat, akik belső életünkben gátolják a demokratikus erők szabad megnyilvánulását, akik folytonos áskálódással akadályozzák és lehetetlenné teszik a jóakarató építőmunkát.

Szükségesnek látjuk, hogy kisebbségi életünk minden terén, és így különösen a Magyar Olvasókör munkájában az építőszándék érvényesüljön, a széles magyar népi rétegek beszerzése kulturális felkarolása és az egység létrehozása. Ezért a leghatározottabban elítélünk minden olyan törekvést, amely faji, vallási és osztály-alapokon való ellentétek támasztásával az egységet veszélyezteti.

Elítélünk mindenféle vallási és faji üldözést, mert ezzel a magyarság egyik értékes elemét, a zsidóságot építőmunkánkban elveszítjük és minden erőnkkel odahatunk, hogy az ilyen és hasonló alatomos munkát a jövőben lehetetlenné tegyék.

Nem vagyunk hajlandók politikai kalandokba bocsájtkozni, legkevésbé pedig fajiságtól elfogult politikai kalandorokkal és karriervadászokkal együttműködni. Ezért a Magyar Olvasókör ifjúsága felkéri mindazokat, akik békés építőszándékkal hajlandók a magyar kisebbségi kultúrmunkában részt venni, hogy csatlakozzanak mai állásfoglalásunkhoz és így, közös erővel hassunk oda, hogy a felelős tényezők a földalatti robbantókat a legerélyesebben megbüntessék és a Kör tagságából kizárják.

A felebaráti szeretet kongresszusa

Most folyt le Budapesten a XXXIV. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus. A kis Magyarország impozáns előkészületeket tett, hogy az összesereglett egyházférfiakat illően fogadja. A pompa talán nagyobb volt mint a kongresszus jelentősége, mégsem lehet egészen lebecsülni azt a fontos szerepet, amelyet a mai feszült nemzetközi helyzetben játszott. Csak pár héttel a kongresszus megkezdése előtt jelent meg a pápa syllabusa, amelyben a legerélyesebben elítéli a fasizmusok faji fölfogását.

Hivatalosan a kongresszus alapeszméje a felebaráti szeretet kihangsúlyozása volt. A felebaráti szeretet nemcsak egy nemzet tagjaira vonatkozik, hanem a keresztény-katolikus vallás parancsai szerint felebarát minden nemzetiségű és színű ember. A katolikus egyház a nemzetköziség emlőjén nevelkedett. Legnagyobb virágzása idején a pápák az egész civilizált világra kiterjesztették befolyásukat. Az egyház nem is lehetett ebben az időben nemzetileg korlátolt, mert a középkorban a nemzeti eszmék még nem találhatták a maguk Rousseauját, Diderot-ját. Az egyháznak a későbbi korban, a reformációk ideje alatt elég bajt okozott az ébredő nemzetiségi öntudat és teljes hasadás állott be az egyház nemzetközi felebaráti szeretetet hirdető ígéi és a nemzeti imperialista elvek között a világháborúban. A becsületes pap, amely a föld újrafelosztásáért küzdő fegyvereket megáldotta, lelke mélyén kénytelen volt elítélni az embermészárlást, amely a kárhozatos mammon érdekében folyt.

A monopolizált tőkés gazdálkodás legujabb politikai terméke, a fasizmus, ezt az imperializmust, a fegyveres hódítást s az erőszakot a társadalom vezérelvévé emelte. Mussolini nemzeti „sacro egoismo”-ja, vagy Hitler „Lebensraum”-ja annak a gondolatnak a kifejezője, hogy az ország, vagy ha úgy tetszik, a nemzet egyik legerősebb tőkéscsoportja a nemzet minden életerejét fölhasználva más nemzeteket leigázhat és a modern gazdasági módszerek segítségével kizsákmányolhat. A fasiszta imperializmus nem ismer igazi felebarátot a saját nemzetén belül sem, annál inkább tagad minden magasabb érzelmi kapcsolatot, minden kollektív szolidaritást, amely különböző nemzetek fiait köti össze. Az olasz és német fasizmusok a propaganda minden modern eszközét felhasználva, erre a hódító feladatra dresszirozzák lakosságukat, erre a feladatra nevelik első-sorban a fiatalságot, mely a frontokon van hivatva betölteni „nemzeti hivatását”. Ennek a dresszurának az előfeltétele, hogy a fasiszta megvesse a más nemzet fiait, hogy vakon gyűlöljön mindent, ami nemzetén kívül esik. Ennek a fasiszta célnak csak olyan világnézet felelhet meg, amely minden németből Nietzsche Übermensch-ét faragja, amely a német fajt minden más nemzet fölé emeli. A háború intézményesített világnézete a faji elmélet, amely tagadja a keresztény vallások egyik legszebb alapelvét, a felebaráti szeretetet.

A felebaráti szeretet kongresszusa tehát érthetően nem tetszhetett a Harmadik Birodalom urainak. Egyetlen egy németországi katolikusnak sem volt szabad elmennie a budapesti nemzetközi eucharisztikus kongresszusra. De nemcsak a német birodalom katolikusai, az egyszerű hívek és az egyházpásztorok egyaránt nem látogathatták meg a magyar fővárost, de még — a sors milyen iróniája — Innitzer kardinális sem mehetett el a kongresszusra, az a katolikus egyházfő, aki Ausztria megszállása után azonnal behódolt az új uraknak.

Az olaszok azonban ott voltak. Hogy ki adta föl az elveit, a felebaráti szeretet hirdető egyház vagy a nagy római impérium megvalósítására törekvő olasz fasizmus, ennek a megítélését Abesszinia meghódítása és a spanyolországi olasz támadás után az olvasóra bizzuk.

Magyarországon a nemzetközi eucharisztikus kongresszus, a felebaráti szeretet kongresszusa új kormányt talált. Véletlen körülmények összejárásása, vagy pedig van benne valami emberi céltzatosság is, ez a kormány bizonyos tekintetben megfelelt a kongresszus szellemének. Imrédy kormánya megígérte a nemzetnek, hogy erélyesen elintézi a nyilas- és kaszákereztesek mozgalmát, amely a náci mintájú faji gyűlöletet fogadja el nemzeti világszemléletnek. Csak bizonyos tekintetben mondjuk, mert a zsidótörvényt, amely a felebaráti szeretet és a faji, valamint a vallási türelmesség alapelvét megcsúfolja, nem tekinthetjük olyanak, ami az eucharisztikus kongresszus szellemében történt.

A kongresszus után Verdier francia biborosérsek Csehszlovákiába ment, az ottani katolikusok iránti szimpátiája jeléül. A fenyegető német veszedelem idején ez szinte tüntetés számba menő szép cselekedet volt.

Ferencz László

Tamási Áron az erdélyi demokratikus népközösségről

Az erdélyi magyar írók szellemi élcsapata, a marosvásárhelyi találkozón elfogadott „Vallomás” népszerűsítése végett megjelent a kolozsvári szocialista munkások előtt és a vasmunkások új otthonának dísztermében megtartott ünnepélyen az erdélyi demokratikus népközösség létrehozására szót emelt. Zsúfolt nézőtér és várakozás izgalmaival túlfűtött hallgatóság. Ez volt a külsőség. Deutchek Géza mutatta be az írókat Kolozsvár szervezett munkásságának. Tamási Áron, az erdélyi fiatal írók kiváló reprezentánsa, az üdvözlő tapsvihár elülte után a következőket mondta: „Először törénik meg, hogy az erdélyi munkások elé áll egy fiatal magyar szellemi élcsapat, mely értelmiségünk, különböző társadalmunk több osztályát is tükrözi. Látogatás ez a szónak legtestvéribb értelmében. És végre nyílt színvallás arra nézve, hogy tartozhatunk különböző társadalmi osztályokba és hordhatunk különböző pártállású színeket, de mindezeket túl közös és el nem választható sorsba fűz össze minket az a tény, hogy egyazon

népközösségnek vagyunk a tagjai. Közös földből sarjadtunk, közös nyelvet beszélünk, közös történelem jegyzett bennünket együvé. Ezt a magyar népközösséget az én számomra mindenekelőtt a falusi nép jelenti, amely az emberies erkölcsi erőknél és megtartó nemzeti érzéseknek a legmegbízhatóbb kútforrása“.

* * *

Tamási Áron szavai nemcsak az erdélyi magyarok számára jelölik meg a legelragadóbban a magyarság ősi forrását. Ezt valamennyien osztjuk. De azok a szavak is áthatnak bennünket, melyeket a demokratikus magyarság számára célkitűzésként hirdetett. Tamási Áron erről így szólt: „Az emberi művelődés és társadalmi rend mai világzavarában erős jelek lobbannak fel és egy utat világítanak meg. Ez az út mindenütt a nagyobb közösség felé mutat. Mi bármilyen osztály szülőttei vagyunk és bármilyen politikai világszemléletet vallunk, hirdetjük azt, hogy az erdélyi magyarság életében is le kell dönteni a választófalakat, melyek mereven elzárják egymástól a magyarság rétegeit. Véglegesen leszámoltunk azzal, hogy a születésnek a nemzeti közösségben jogai volnának. Az arisztokrácia előjogos történelmi osztálya az erdélyi magyarság életében megszűnt. Nem ismerjük el a polgári középosztály jogát sem arra, hogy fáradt szempontjai és kicsinyes érdekei szerint irányítsa a magyar népközösséget. Ellenben kötelességének számítjuk, hogy jobb művelődési eszközeivel segítséget nyújtson a magyarságnak, hogy az ki tudjon alakítani magából egy új értelmiségi réteget, amelynek magatartása a magyar egység céljait szolgálja“.

* * *

A marosvásárhelyi „Vallomás“-ban ezek az erdélyi írók arra kötelezték magukat, hogy segítő szavukat, támogató erejüket az erdélyi magyar munkások szociális követeléseinek megvalósítása szolgálatába állítják. A munkásság minden kulturtörekvéseit magukévá teszik, az erdélyi magyar népközösséget közös erővel fölépítik és a magyar érdekeket megvédelmezik. Józan, okos szövetség ez, mely arra szolgál, hogy ez a másfél millió magyar, mely erdély területén él, fenn tudja magát tartani minden időben, ahogy Kacsó Sándor erdélyi író mondotta, — a háromnyelvű országban, a magyar kisebbségnek megbecsülést tudjon szerezni.

* * *

Az Északamerikai Magyarok Demokratikus Szövetsége megalakulása után, az erdélyi magyarok demokratikus népközössége is a magyar tömegeknek korhoz, időhöz és viszonyokhoz való alkalmazkodását jelenti. Jelenti egy szebb és reményteljesebb magyar jövőre való felkészülést, olyan idő elkövetkezését, ahol a népek versenyében a haladó és dolgozó magyarságnak is meg lesz a kiharcolt helye, kulturális és materiális fölemelkedésének a lehetősége. G. S.

Ki mit lát az osztrák és a csehszlovák eseményekből?

Ausztria függetlenségét biztosítják: a római hármis-paktum (Páris-London-Róma), Gamelin-Badoglio katonai szövetség az osztrák függetlenség védelméről és az osztrák-német szerződés július 11. (1936).

Február 12. Hitler magához rendeli Schuschniggot Berchtesgadenbe és megparancsolja, hogy az 1936 július 11-iki szerződés értelmében Seyss Inquart osztrák nácivezért nevezze ki belügyminiszternek. Schuschnigg először Londonhoz, majd Rómához fordul segítségért. Mindkét helyen elutasító magatartással találkozott.

Február 19. A belügyminiszteri tárcát Seyss Inquart kapja meg. Az új belügyminiszter első útja Berlinbe vezet utasításokért. Ausztriában nagy tüntetések.

Február 20. Hitler beszédében figyelmezteti a külföldet, hogy ne avatkozzék Ausztria és Németország közös belügyeibe. Az angol politika éles fordulatot vesz és mintegy a Führer parancsára Edent lemondásra kényszerítik.

Február 24. Schuschnigg beszédében ismerteti az osztrák helyzetet. Felhívja a Hazafias frontot, hogy a nemzetiszocialista új tagokat szeretettel és testvériesen fogadják.

Február vége—március eleje. Tüntetések. Horogkeresztes zászlók az utcákon. A munkásság több gyűlésen erélyesen állást foglal Ausztria függetlensége mellett és a kormánytól segítséget és fejtvert kér.

Március 9. Schuschnigg Innsbruckba utazik és az ottani pártgyűlésen ünnepélyesen kihirdeti a március 13.-án tartandó népszavazást, amely Ausztria sorsáról fog dönteni.

Csehszlovákia épségét biztosítják: a francia-csehszlovák, a csehszlovák-szovjet, a francia-szovjet és az angol-francia szövetség.

Február 20. Hitler beszédében félreérthetetlenül megfenyegeti Csehszlovákiát a szudétanémet kérdés miatt.

Március 4. Hodzsa miniszterelnök válaszul: „Az európai helyzet kötelez bennünket arra, hogy kimondjuk: ha a végzet egy nap védekezésre kényszerít bennünket, Csehszlovákia anyagi és erkölcsi erőire támaszkodva, a végsőkig védekezik... Visszautasítunk minden állami fenntartásunkkal ellenkező beavatkozási törekvést... Csehszlovákia bizik szövetségeseiben, a kiantantban, Franciaországban és a Szovjetunióban”.

Március—április. A szudétanémet henleinisták erős akciót kezdenek az autonómiáért. A kormány tárgyalásokat folytat velük és a kisebbségi statutum kidolgozásához kezd.

Május 7. Franciaország és Anglia barátságos demarsot intéznek Csehszlovákiához a kisebbségi kérdés ügyében és engedékenységre szólítják fel a kormányt. Ugyanakkor az angol kormány Berlinben is lépéseket tesz a békülékenyebb hangulat megteremtésére.

Május 13. Henlein Londonban tárgyal az angol támogatásról. Németország hajlandó garantálni Csehszlovákia függetlenségét, ha a szudéta-vidék teljes autonómiát kap és ha Csehszlovákia szakít a Szovjettel. A Szovjet ismételtlen kijelenti, hogy teljes egészében tartja Csehszlovákiával szemben vállalt kötelezettségeit.

Május 18. A kormány engedélyezi a hitleri köszöntést.

Május 19. Henlein elrendeli a motorizált náciosztigok megszervezését.

Május 20. Henlein a cseh kormány meghívása elől Németországba utazik. Hodzsa kijelenti, hogy az új kisebbségi alaptörvény értelmében a nemzetiségek adminisztratív önkormányzatot kapnak. 12 német hadosztályt vonnak össze a csehszlovák határon. A kormány két tartalékos korosztályt fejtverbe szólít (mintegy 120.000 ember) a rend fenntartása végett. A csapatok azonnal megindulnak a

Március 10. Német csapatösszevonások az osztrák határon. Kepler, Hitler személyi titkára megbeszélést tart Seyss Inquarttal a további náci magatartásra vonatkozóan.

Március 11. 15 órakor német ultimátum: Hitler követeli a népszavazás elhalasztását. 16 óra 30 perc: Schuschnigg kihirdeti a népszavazás elhalasztását. 17 óra, újabb német ultimátum: Schuschnigg lemond. Lemondását rádióon keresztül értésére adja Ausztria lakosságának és felkéri a népet: ne fejtse ki ellenállást a bevonuló németekkel szemben. Miklas elnök Seyss Inquartot nevezi ki kancellárnak. Az új náci kormány azonnal fegyvereket osztogat szét a hitleristák között. Terror.

Március 12. A német csapatok hajnalban átlépik az osztrák határt. Délután Linzbe érkezik Hitler.

Március 13. Hitler Bécsben.

határ felé. Bonnet külügyminiszter erőlyesen figyelmezteti a Führer párisi ügyvivőjét, hogy Franciaország minden körülmények között teljesíti Csehszlovákiával szemben vállalt kötelezettségeit. Henderson, berlini angol nagykövet értésére adja a német kormánynak, hogy Anglia nem maradhat semleges a csehszlovák konfliktus kirobbanása esetén.

Május 21. Hajnali három órakor az ország védelmi gépezete óraműszerű pontossággal működik. A demokratikus pártok villámparancsokat osztanak ki tagjaiknak. A munkások Csehszlovákiában számtalan üzemben abbahagyják a munkát és a kormány támogatására felhívó gyűléseket tartanak. A határvidékre érkező katonaság a munkássággal együtt barrikádokat emel a határ felé vezető úton. Benes elnök Táborba teszi át székhelyét. Szózatot intéz a néphez: „Mi nem félünk a legközelebbi napoktól. Mindenre elkészültünk”

Május 22. A választások teljes csendben és nyugalomban folynak le. Berlin takarodót fúj. Henlein hajlandó tárgyalásokat kezdeni a kormánnyal.

Búcsú a békétől. A Comité du Forge a francia szenátussal kimondatta az 1937-es párisi kiállítás beszüntetését. A Pont d'Iena és az új Trocadero épület között máris rombolják a milliós építkezéseket és hír szerint, az „Expo” trocaderoi főbejáratával szembeni Békepavillont is hamarosan lehordják. Mintha ezzel a tettel nemcsak egy épület semmisülne meg, hanem Európa feje felől hordanák el az utolsó jeleket, amelyek a háborúk anyagi, erkölcsi, társadalmi és művelődési kárait figyelmeztettek. Statisztikák szerint jelenleg a föld területének egy hatoda tekinthető háborús területnek. A „békés” öt hatod fölött a párisi Békepavillon „észretérítő” szándékával, — ezt egyre jobban látjuk, — szinte anakronisztikusan hatott. Mielőtt a csákok megremegtetik a Békepavillon beton alapjait tegyünk még egy sétát ebben az épületben, mely fölött a „Pax”

szó hirdeti az örök humanista vágyat.

A félhold alakú kiállító épület előtt egy 55 méter magas, öt méter átmérőjű oszlop, a Békeoszlop idézi a háború 12 millió halottjának emlékezetét. Az oszlop tetején csillag alakú világítótest, mely egész éjszaka tündököl, az oszlopot magát pedig estétől hajnalig fényoszlopok világítják meg minden oldalról. A zöld bronzal borított békeoszlop figyelmeztető csillaga éjszaka ott világít Páris felett, látható a Sacré-Coeur terraszáról, a Moulin de la Galette kilátójáról és a Szajnaparti paloták manzard ablakaiból.

A pavillont az R. U. P. (Reunion Universelle pour le Paix) a világ összes pacifista szervezeteinek részvételével építette fel Paul Boncour miniszter és Lord Cecil fővédnöksége alatt, a Népszövetség anyagi és erkölcsi támogatásával. Büszkén vallja a Békepavillon komitéja, hogy „ez az építkezés a világ összes népeinek bé-

kevagyát először foglalta közös műbe". Az épületen félkörben ott lengedeznek a világ összes népeinek zászlói s, hogy a pavillon a Trocadero előtt, a Világkiállítás területén kívül épült fel, annak is külön jelentése van, a pavillonban megnyilatkozó béke-eszme kerítéseken és korlátokon kívül, Páris szívéből szabadon kívánt a Párisban megforduló millió és millió idegenhez szólni. Talán a Békepavillon volt majdnem egy esztendőn keresztül Páris egyetlen olyan „látványosság", amit belépti díj nélkül lehetett megtekinteni, az R. U. P. szolgálatot teljesítő fiatal önkéntes tisztviselői pedig a világ bármely nyelvén, díjtalanul magyarázták a látogatóknak a grafikónokat és statisztikákat.

A Békepavillon homlokzatán Briand egy mondasát olvashatjuk: Nincs külön amerikai és nincs külön európai béke, egyféle béke létezik csak: a világbéke.

A kiállítás előcsarnokában hatalmas falfestmény szemlélteti egyrészt a háború pusztításait, másrészt a béke korszakában az emberiség alkotó lendületét. A terem középső főhelyén elhelyezett drámai freskó felszólítja a látogatót, hogy válasszon az emberi nem előrehaladása, vagy a háborúk borzalmas pusztítása között. Ebben a teremben a bevezető statisztikák a következőket szemléltetik:

A felfegyverkezési költségek évi átlaga 1913-ban 13 milliárd aranyfrank, — 1937-ben 33 milliárd aranyfrank.

A világháború az emberiségnek akkora összegébe került, hogy abból 100 millió európai család részére kertes családi házat lehetett volna építeni és mindnyájuk számára boldog, megelégedést nyújtó munkát biztosítani.

A kiállítás második terme arról beszél, hogy a háború nemcsak a mi évtizedeink egyik alapvető problémája, hanem a múlt történelmében is a jelenlegivel egyforma szerepet játszott. A Népszövetség statisztikusai kiszámították, hogy a háborúk időbeli tartama a tizenegye-

dik század óta fogyóban van ugyan, — Európa eddig mindössze a huszadik században számlált több békeévet, mint háborús esztendőt, — ezzel szemben azonban a háborús területek váltak egyre kiterjedtebbekké, míg végül a világháborúban szinte az egész földgömb háborús területnek számított. A háborús pusztítások természetesen a háborúk területi terjedésével nőnek és a világtörténelem legnagyobbarányú háborús pusztításait a világháború idézte elő. Ugyancsak itt a második teremben találkozunk a kiállítás legmegrendítőbb statisztikájával, amely szerint a világháború négy éve alatt, minden egyes percre 4 katona halála esik, 9 súlyos sebesülés és minden egyes gyilkos perc 512 ezer aranyfrankjába került a világ népeinek.

A harmadik teremben a hatalmas fotomontázsok a jelenleg dúló háborúk borzalmairól tudósítanak. Felgyújtott házakat látunk itt lefényképezve, széthasított fejű csecsemőket, égbekiáltó embertelenségek megszámlálhatatlan változatait, melyekhez képest az ősember, vagy a legvadabb polinéziai törzsek embertelenségei eltörpülnek. Kiáltóbb, borzalmasabb vádat az önmaga ellen forduló emberi civilizáció huszadikszázadi barbarizmusa ellen elképzelni nem lehet.

A negyedik teremben, ez egyben a kiállítás főterme, az 1919 óta folyó békemunka fejlődését szemléltetik a kiállítás rendezői. A világ parasztságának békevágyát kifejező rész fölött a következő jelmondat olvasható: Vagy meg lesz a világon az összes földművesek békéje, vagy nem lesz béke e földön. A munkás békeszervezetek a következő jelmondatot írták ki: A háború elsősorban a munkás népet érinti, őt sújtja gazdaságilag és az ő vérébe kerül. A békéért küzdő értelmiségiek részére Engelberg, Svédország nevelésügyi minisztere a következőképp fogalmazta meg: A szellemi és művészi erők találkozása a békéért való együttműködés legszelesebb alapja. A volt front-

harcosok jelmondata: Esküszünk, hogy akarjuk a békét és minden áldozat árán megvédeni.

Az asszonyok békemunkája mellett 20 nemzetközi női szervezet tüntet arról a meggyőződésről tanuskodva, hogy a nemzetközi béketudatot a legnagyobb mértékben a nevelés fokozhatja.

A vallásos békeegyesületek egyik jelzavát az Egyházak Háború-ellenes Világszövetségétől vette: Az egyházak feladata a békét biztosító Népszövetség iránti rokonszenv táplálása és népszerűsítése.

A szembeni falon a háború ellenes ifjúság hitvallását látjuk: Sem ölni, sem megöletni! A békebarát ifjúságot ábrázoló freskó egyike a legmegrázóbb falfestményeknek, amiket a kiállításon láthatunk. Minden színű és fajú fiatalok, minden társadalmi osztály gyermekei maguk mögött hagyva a csataterek romhalmazait, ragyogó és boldog arccal vonulnak a béke korszaka felé. „A világ ifjúsága, — szól itt az egyik felirat, — az ember, az egyéniség tiszteletére új gazdasági és társadalmi törvényeket követel.”

A kiállítás ötödik részét a rendezők a Népszövetség békemunkájának ösmertetésének szentelték. A Népszövetség ötvennyolc tagállama, — tudjuk meg itt, — összesen 1471 millió lelket számlál. Az egyik tábla felteszi a kérdést: melyik állam mer vajjon szembeszállni ezeknek a lelkeknek a békevágyával? A patetikus kérdésre nem kapunk azonnal választ, de rációfol a világ mai állása, Abesszinia, tegnap Mandzsuria és ma már az egész kínai partvidék, hogy a délnyugateurópai háborúról és annak körülményeiről ne is szóljunk. E kérdésnél a következő statisztika hatásosabb: A világháborúban özvegyen maradt 3 millió 200 ezer asszony, a hadiárvak száma hat millió.

A hatodik teremben a kiállítást rendező R. U. P. négy alapelvét olvashatjuk: 1. A békeszerződésekből származó kötelezettségek sérthetetlensége. 2. A fegyverkezés leszállítása és korlátozása nem-

zetközi megegyezések alapján, a fegyvergyártásból és kereskedelemből származó jövedelmek megszüntetése. 3. A Népszövetség megerősítése, a háborúk megelőzése, a közös biztonság és kölcsönös segítség alapján. 4. A Népszövetség keretein belül szervezet létesítése, amely háborúval fenyegető nemzetközi feszültségek kiküszöbölésére alkalmas.

Az 1936-ban, 5000 a világ minden részéből összegyülekezett békebarát jelenlétében alapított R. U. P. vezető férfiai között ott találjuk az említett tiszteletbeli elnökön kívül Pierre Cot francia légügyi minisztert, Loyd Georgeot, Leon Blumot, Eduard Heriotot, Avenolt, a Népszövetség főtitkárát, Leon Jouheaux a francia munkásszövetség főtitkárát, Athol hercegnőt, Henry Rolin belga szenátort, M. Hamerot, a norvég parlament elnökét, Marcel Cachin szenátort, Jezequel pátert és a nemzetközi szellemi és politikai élet számos más nagyságát.

A Békepavillon, amely a művészet és technika eszközeivel a lehető legsikerültebben mutatta be a háború és béke kérdését, a világkiállítás tartama alatt naponta átlag 30—40 ezer látogatót számolt. A világ minden tájáról ideözönlő tömegek az elképzelhető legnagyobb érdeklődést tanúsították az R. U. P. rendezvényével kapcsolatban. Naponta 40 ezer ember érezte a háború és a halál lehelletét és kétségbeesetten adódik a kérdés, mit tettek a kiállítás látogató milliói a békéért, mit tehettek és mi történt azóta a földgömbön, amiből reményt nyerhetnénk, hogy az itt fenyegető háborúkat valóban, a Békekiállításon megösmert elvek alapján meg lehet hiúsítani. A grafikonok, a statisztikák, a fotómontázsok, a megrendítő falfestmények, a jelszavak megrémítették, nyomasztóvá tették a látogatók párisi napjait, de azután megszabadultunk a valóság rémitéseitől és az emberi kényelmesség természete szerint a tanultak már csak emlékeinkbe járnak vissza, hogy hamar elhessegesüsk

őket magunktól. A Trocadero alatt a zsendülő párisi tavaszban feldübörögnek a betonfurók, a Békepavillon falai megszerkeszteknek és mi, mintha a békétől búcsúznánk . . .

Móliusz József

Századok művészete. (*Beszámoló a beográdi olasz képművészetről*). Ciano gróf, olasz külügyminiszter ötletének köszönhetjük az olasz művészet e seregszemlét, — mondja bevezető írásában Giuseppe Volpi, a kiállítási bizottság elnöke. A további cél ha politikai is, de túl a napi politikán — amelynek propagátora a Krisztus előtt élt Afrikai Scipio amúgy sem lehet, — felejthetetlen élményeket, a tudás és az érzés új gazdagságát köszönhetjük a beográdi kiállításnak.

Igy, néhány teremben összegyűjtve, a több mint kétezer éven át alkotott művek légióját másutt és másképp nem láthatuk volna.

Lehetetlen e beszámoló keretében mindenről megemlékezni, amit láttunk. Mindenesetre megpróbáljuk néhány jelentősebb alkotáson keresztül éreztetni a kiállítás művészi értékét.

Andrea del Castagne (szül. 1423-ban) akinek sikerült szinte brutális erejével megmutatni a renaissance édeskés művészetét, — Pippo Spano — egy középkori lovag óriási képével szerepel a kiállításon. A meztelen kardot szorongató páncélos lovag a castagnei múzeum büszke-

sége. Komor színek, végtelen egyszerűség és nyersség jellemzik. A realizmus egy másik mestere — akinek hatását Verocchio is megérezte, — Antonio Benci, művésznevén Pollaiuele, (1433 Milanói-múzeum) egy remekül kidolgozott aszszonyfejjel jelent meg a kiállításon. Botticelli (1444—1510) akit „az emberfölötti festőnek“ neveznek és akinek leglelkesebb híveit a XIX század legvégének idegbetegei között találjuk, Medici Gyula izgatón sápadt, aszkéta jellegű arcképpel igazolja azokat, akik teremtő, de nyugtalan és zavaros művészek neveztek. Filippo Lippi (1406—1469) a szerzetes művész. egy öregember mesterien kidolgozott fejével és Antonio da Messina (1430—1479) egy barát gúnyosan öntudatos portréjával eseményei a következők teremnek.

Donato (1444), és az ismeretlen firenzei művésztől származó Macchiavelli-kép után, Michelangelo Buonarottinak a XIV század legnagyobb művészeének sajnos csak egy szoborművét láhattuk. Mellette kortársai: Andrea del Sarto és Fra Bartolomeo néhány remekül színezett, őszinte arcképpel.

A kiállításnak talán legértékesebb képe Raffael Sanzio remekműve: II. Gyula pápa arcképe. Raffael a pápának kedvence volt. Leonardo és Michelangelo iskoláján keresztül lett naggyá és népszerűségét éppen páratlan utazónó ké-

Minden számunkban s z e l v é n y t közlünk, hogy olvasóink kívánságát lehetőségeinkhez mérten teljesíthessük.

Szíveskedjék e szelvényt levágni és szerkesztőségünkhöz juttatni.

Fordíts!

pességének köszönheti „amellyel mintegy összegezését adja mindannak, ami elragadót az olasz szellem teremtett“.

Tiziano „Kékszemű ember“-e és III. Pál pápa portréja, Lotto ismeretlenje, Tintoretto Madonnája, Bassano óriási képe, Veronese lovagja, ... de ki is tudná mind felsorolni.

A régi, a vitathatatlanul óriási művészek után, kissé kiábrándító a legújabb kor olasz művészetének stagnálása. Tranquillo Cremona, Ranzoni, Fattori, Favrette, Nittis, Mancini képei szépek, színesek, de nem adnak érzést és nem adnak gondolatot.

A szobrászok közül Graziesi Mussolinija érdekes alkotás. Fekete márványból készült és talán ezért olyan sötét.

A kiállításnak két külön nevezetessége Pavle régensherceg magángyűjteményének Tiziano és Cariano képe. Mindkettő remekmű.

A művész, ha igazán művész: újat ad. Aki újat ad, az forradalmár. Színben, érzésben és gondolatban. A századok művészei között sok olyan van, akit a maga idejében üldöztek, akik emigráltak az olasz földről. Arról az olasz földről, amely — Nino Barbantini a kiállítás főbiztosa szerint — husz évszázadon keresztül forrása és menedékhelye volt a civilizációnak. És most? **Gál László**

KRÓNIKA

— A munkások az USA-ban a munkabérük 32,4, Délamerikában 24, Olaszországban 19,5, Hollandiában 19, Svédországban 18, Angliában 17, Szovjetunióban 10, Csehszlovákiában 9, Franciaországban 8, Lengyelországban 4,8 és nálunk 33 százalékát költik lakberre.

— Új Zélandban bevezették a 60 éves nyugdíjbiztosítást nemekre való tekintet nélkül. A legalacsonyabb nyugdíj hetenként másfél angol font, azaz 350— dinár.

— Angliában 1 millió 800 ezer munkanélküli van. A textiliparban 25, a pamutiparban 20 százalékos a munkanélküliség.

— Németországban ez év augusztus elsejére minden vaskerítést le kell bontani és át kell adni az ócskavasgyűjtő intézetnek.

— A bórhegységi bányák ez évi mérlegkimutatásuk szerint 107 millió 690 ezer 263 dinár hasznot hajtottak.

— A német nemzetiszocialista lapok cáfolják azokat a külföldi lapokban megjelent híreket, hogy Bécsben ismételtén éhségtüntetések voltak, melyekkel kapcsolatban számos letartóztatást eszközöltek és többeket koncentrációs táborba zártak.

— Spanyolországban az utóbbi napokban 22 Fiat, Junkers és Heinkel márkájú felkelő repülőgépet lőttek le.

— Madrid bombázásakor a semleges zónát sem kímélték a felkelők. Ez alkalommal súlyosan megrongálták a venezuelai követség épületét.

— Az USA-ban ez évben eddig 20 millió munkanélküli kapott segílyt 235 millió dollár összegben. Ez körülbelül 10 milliárd és 340 millió dinár.

— Hollandiában 350 ezer munkanélküli van.

— A prágai községi választásokon a munkáslistán képviselőnek választották meg a világhírű riportert, Egon Erwin Kischet.

A jövő számban cikket kérek a következő tárgyról:

Név: _____ Hely: _____

Kor: _____ Foglalkozás: _____